

BOEKBESPREKINGEN

BALINT ORBAN. *Periodontics*. The C.V. Mosby Company St. Louis, 1958. 537 blz. \$ 14.50.

De auteur stond als doelstelling voor ogen in dit boek de fundamenteen der parodontologie te behandelen: de anatomie en de fysiologie van het parodontium, de pathologie en – verweven in de behandeling van de inflammatorische en dystrofische ziektebeelden – de essentiële behandelingswijzen, gevolgd door een uitvoerig hoofdstuk over de traumatische occlusie.

Het accent werd dus niet op de technische uitvoering der verschillende ingrepen gelegd, waardoor het mogelijk bleek de stof in een niet te omvangrijk boek (500 pagina's tekst met 439 illustraties) onder te brengen. Het werk werd hierdoor dus aangepast aan de behoefte van het tandheelkundig onderwijs.

De recensent is geneigd het aandeel van het grote aantal medewerkers (23) als van hoofdzakelijk symbolische aard te zien. Zoals verder uit het voorwoord valt op te maken, richtte de aandacht van de redactionele staf (WENTZ, EVERETT en GRANT) zich hoofdzakelijk op zaken als documentatie en verzorging van de illustraties en de bijbehorende teksten. Bij bestudering wordt het de lezer ook zonder verdere kennisneming van de inleiding duidelijk, dat het BALINT ORBAN is, die hier de resultaten van zijn onderzoekingen heeft verzameld, alsmede een omvangrijk in monografieën en boeken gepubliceerd materiaal, met het doel zijn conceptie over de theorie en de praktijk van de parodontologie aan de professie mede te delen. Dit heeft ten gevolge, dat men geen nieuwe visie op de voornaamste problemen kan verwachten.

De etiologie van de parodontose werd onder meer beschreven aan de hand van enige gevallen, waarbij patiënten gelijktijdig interne aandoeningen vertoonden. Enig houvast was hier niet te vinden en hoewel de auteur zich kort aan enig gefilosofeer waagt over een drietal etiologische factoren bij parodontose (systematic factor, local biologic factor, inherited tendency), komt hij tot de slotsom, dat de therapie gelijk is aan die bij de door locale factoren veroorzaakte parodontitis. Met andere woorden de veronderstelde interne factor bij parodontose is door zijn onbekendheid niet te bestrijden en het doel van de therapeut kan dus slechts zijn de ontstekingsfactor bij deze degeneratie zoveel mogelijk te elimineren. Critische lezing van het hier bedoelde hoofdstuk zal slechts tot bescheidenheid van de tandarts leiden met betrekking tot de bereikbare resultaten.

Veel aandacht wordt besteed aan de invloed van de traumatische occlusie op het parodontium. De auteur beschrijft de waargenomen patho-histologische veranderingen in het dierexperiment, alsmede aan de hand van sectiepreparaten van gezonde en parodontologische gevallen. De resultaten worden dusdanig geïnterpreteerd, dat zij noch onder de inflammatorische noch onder de degeneratieve afwijkingen te rangschikken zijn. Mede op grond van de grote klinische betekenis wordt deze groep een aparte plaats toegekend: Traumatic Disturbances.

Hoewel betoogd wordt, dat de beschreven behandelingsmethode niet alleen-zaligmakend is, doch dat de instructie aan studenten op de voorgrond stond, raakt de schrijver toch verstrikt in zijn pogingen om én te waarschuwen voor de onjuiste opvatting, dat traumatische occlusie afwijkingen van het parodontium veroorzaakt, zoals bijvoorbeeld pockets, én hierna een minutieuze techniek voor het inslijpen te bepleiten,

teneinde het aangedane parodontium in optimale conditie te krijgen. De hier en daar polemisch aandoende schrijfwijze heft de ontstane vaagheid niet op.

Zoals ook in de andere hoofdstukken is dit onderdeel rijkelijk en uitstekend illustratief verzorgd. Wij missen echter de beschrijvende of illustratieve casuïstische documentatie, waaruit de betekenis van het corrigeren van de zogenaamde „prematuïties” (d.z. contacten, die zich vóórtijdig bij het sluiten van de kaken openbaren) blijkt.

In een aanhangsel wordt het slijpen van een aantal instrumenten kort besproken. De aangegeven techniek lijkt ons, althans volgens de illustraties 437 en 438, niet gemakkelijk uitvoerbaar.

Het invullen van de anamnestiche gegevens en de bevindingen bij het patiënten-onderzoek wordt vervolgens beschreven, waarna met een overzicht van symptomen en patho-histologische bevindingen besloten wordt.

Aan de inhoudsopgave gaat een vrij uitvoerig literatuuroverzicht vooraf.

De in het boek gebruikte nomenclatuur is in overeenstemming met het advies van de American Academy of Periodontology.

G. DEKKER

Prof. Dr. O. DELLA SERRA. *Anatomia dental*. Com 148 figuras. Editoria Científica, Rio de Janeiro, 1959.

Wanneer wij verklaren, gaarne gevolg te geven aan 's schrijvers verzoek, zijn *Anatomia dental* in dit tijdschrift aan te kondigen, dan is dit geen beleefdheidsfrase zonder meer. Vast staat immers, dat DELLA SERRA zich van zijn taak heeft gekweten op een wijze, waarmede wij hem slechts gelukwensen kunnen.

Blijkens zijn structuur is dit boek in eerste instantie als leerboek bedoeld. Het omvat tien hoofdstukken, waarvan het eerste – uiteraard in korte beschouwingwijze – voornamelijk vergelijkend-anatomisch is gericht. De eigenlijke gebitsanatomie eist de overige capita voor zich op. En dan blijkt, dat de grondige wijze, waarop de auteur zijn stof behandelt, het doorwerken van dit boek – Portugees is heus niet zo moeilijk als U denkt! – tot een genoegen maakt. Honderd acht en veertig schematische afbeeldingen lichten de tekst toe: jammer genoeg zijn zij niet alle even natuurgetrouw – sommige zelfs zouden bij een volgende uitgave dringend verbetering behoeven. De weergave b.v. van de boven- en onderkaakspremolaren stemt onder bepaalde opzichten geenszins met de werkelijkheid overeen. Ook tegen de wijze, waarop DELLA SERRA het tuberculum CARABELLI beschrijft en afbeeldt, zijn bedenkingen te maken. Zo zal desgelijks het hoofdstuk, waarin de melkelementen behandeld worden, revisie behoeven: dan moge de schrijver vooral niet verzuimen, o.m. rekening te houden met de onderzoekingen van de Japanse anatoom FUJITA over de wortelformatie der precanine gebits-elementen.

Tenslotte dan nog deze vraag: waarom heeft de schrijver, wiens boek druktechnisch op zo onberispelijke wijze verzorgd is, niet in ruime mate van fotografische reproducties gebruik gemaakt? Het fraaie kunststukpapier vraagt er als het ware om!

Niettemin vermogen deze opmerkingen nauwelijks afbreuk te doen aan de waarde van dit boek, hetwelk vooral didactisch zeer geslaagd is.

Slotopmerking: het doet prettig aan, te ervaren, dat DELLA SERRA volkomen op de hoogte blijkt van de niet-angelsaksische literatuur. Hoeveel auteurs in Engeland en Amerika kunnen hem dat nazeggen?

TH. E. DE JONGE

R. J. NAGLE, V. H. SEARS met medewerking van S. I. SILVERMAN. *Dental prosthetics. Complete dentures.* 532 blz. met 360 afb. Uitgave: The C.V. Mosby Company, St Louis 1958. Prijs: geb. \$ 11.50.

Het onder bovenstaande titel uitgegeven handboek op het gebied van de volledige tandprothese mag worden beschouwd als een vernieuwing en vooral uitbouw van het in 1949 door SEARS in het licht gegeven „Principles and Technics for Complete Denture Construction”. Deze bondig geformuleerde, meer voor studenten bestemde leidraad had uiteraard een sterk didactische inslag, waarbij de hoofdstukken waren verdeeld in een theoretische uiteenzetting met daarnaast een beschrijving van de praktische toepassing.

Deze geheel nieuwe uitgave, waaraan het in de titel vermelde driemanschap zijn krachten heeft besteed is, gelijk men aanstonds verwacht, veel breder van opzet en bewerking dan – als men het zo mag zeggen – zijn voorganger; slechts herinneren een aantal afbeeldingen, die zeker niet als de meest instructieve aandoen, aan de historische relatie.

In het voorwoord wordt door de beide officiële auteurs erkentelijkheid betuigd aan het als medewerker betitelde lid van het driemanschap, die zich in het bijzonder heeft bezig gehouden met de biologische facetten van elk onderdeel der algehele gebitsvervanging. Hij heeft bij elk hoofdstuk de theoretisch-wetenschappelijke basis verzorgd waarop de door ervaring bevestigde details der manipulatieve en technische procedure verder worden opgebouwd. Aldus zijn de eerste 7 hoofdstukken aan de basiswetenschappen gewijd, waarvan de instructieve waarde zeker niet beperkt is tot prothetiek alleen. Ook wiens belangstelling in andere richting gaat zal er zijn voordeel mee kunnen doen.

Het tweede deel is vervolgens geheel op de klinische maatregelen en praktische uitvoering toegespitst en over het dubbele aantal hoofdstukken verdeeld, waarbij door middel van een welhaast onbeperkt aantal afbeeldingen het voorstellingsvermogen steun wordt verleend. De waarde daarvan wordt nog verhoogd door de verduidelijkende toelichting, die voor verkeerd begrip geen ruimte laat. Dit verleent aan het werk zijn waarde om de student in te wijden in de theorie en de praktijk van de volledige prothese, voor zover deze laatste door de literatuur kan worden onderwezen.

Door de heldere formulering, de instructieve afbeeldingen met hun aansprekende (ook typografisch) onderschriften voldoet het werk alleszins aan de voorwaarden voor een goed studieboek.

P. H. BUISMAN

SIGURD RAUCH. *Die Speicheldrüsen des Menschen.* Thieme Verlag. 506 blz. Prijs DM 79.-, 1959.

Leest men de titel van dit boek dan zou de inhoud kunnen variëren van een histologisch overzicht van de speekselklieren tot een zeer uitgebreid standaardwerk. Het laatste is stellig het geval. In dit 500 pagina's tellende boek vindt men alles beschreven wat er over de speekselklieren bij de mens tot op heden bekend is. Men moet bewondering hebben voor de wijze waarop de auteur dit werk heeft samengesteld, met behoud van een overzichtelijke indeling.

Allereerst worden de anatomie, histologie en embryologie uitvoerig besproken, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan de accessorisches speekselklieren. Bij het

histologisch onderzoek is men uitgegaan van de nieuwste technieken, zoals: elektronen-microscopie, merking door middel van isotopen enz.

Vervolgens wordt een hoofdstuk gewijd aan de fysiologie, met bespreking van de gemiddelde waarden van de organische en anorganische bestanddelen van het speeksel. Deze waarden worden gespecificeerd voor de drie speekselklieren afzonderlijk met een kritische beschouwing betreffende de waarden, die andere onderzoekers hebben gevonden. Al wat er over de samenstelling van het speeksel bekend is aan gegevens kan men in dit hoofdstuk aantreffen.

In het derde gedeelte van het boek wordt de klinische pathologie besproken, beginnende met de infectieziekten door bacteriën, mycosen, en virussoorten – de z.g. sialoadenitiden, daarna volgen de sialosen. Vervolgens een beschrijving en klassificatie van de tumoren. Hierbij wordt een plaats ingeruimd voor de semi-maligne tumoren.

Na vermelding van de sialolithiasis, de congenitale afwijkingen en een hoofdstuk over de diagnostiek, eindigt dit boek met een bespreking van de therapie, welke verdeeld wordt in een medicamenteuse-, een bestralings- en een chirurgische therapie. Na ieder hoofdstuk vindt men een zeer uitgebreide literatuurlijst vermeld, waaronder zeer recente publicaties.

Men moet dit boek niet als een studieboek beschouwen, maar veeleer als een naslagwerk. Het boek ziet er bijzonder goed verzorgd uit, zoals wij dat van alle boeken van het „Thieme Verlag” gewend zijn. Diegenen, die in dit onderwerp geïnteresseerd zijn, kunnen wij dit werk bijzonder aanbevelen.

KUSEN